8 oldal

DEBRECZEN

Keletmagyarországi Napló — XVI. évfolyam 215. sz. — 1939 szeptember 21 csütörtök — Ara: 12 fillér

Lengyelországban a német csapatokat visszavonják a német és orosz kormány által megállapított demarkációs vonalig

Hela hadikikötő elesett, Varsó még tartja magát, Lemberg elővárosaiba benyomultak az oroszok

Olaszország és Görögország kölcsönösen visszarendelte csapatait határairól

Chamberlain válaszolt Hitlernek: „a danzigi beszéd nem változtatta meg a helyzetet, előkészületeink legalább 3 évig tartó háborúra szólnak"

A nemzetközi helyzetben nem történt változás. Hitler vezér és kancellár tudvalevően Danzigban elmondott beszédében leszögezte Németország álláspontját. Erre a beszédre Chamberlain angol miniszterelnök válaszolt. Az angol premier szerint Hitler danzigi beszéde nem változtatta meg a helyzetet, sőt továbbmenőleg azt a kijelentést tette Chamberlain, hogy »előkészületeinket legalább három évig tartó háború feltételezésére alapítottuk«. Ez a kijelentés alaposan lehűti a békereményeket. Hasonlóképpen a francia államtanács is olynemű határozatokat fogadott el, melyek a háború tovább folytatásának szándékára mutatnak.

Olaszország viszont a béke frontját erősíti. Legújabban Görögországgal kapcsolatban rendezte a kölcsönös kapcsolatokat baráti szellemben. Ennek dokumentálására mindkét részen visszavonták a határokról a csapatokat. Egyes hírek szerint Olaszország a Balkán államok semleges csoportjának élére áll.

A lengyelországi hadműveletek befejezés felé közelednek. Hella hadikikötő elesett, a német hadijelentés szerint a még ellenálló lengyel haderők megtörése folyamatban van és a Bruza melletti csatából már százötezer hadifoglyot jelentenek. Varsó még tartja magát. De hogy a hadműveletek vége felé járnak, mutatja, hogy a német csapatokat most már visszavonják az oroszokkal történt megállapodás szerinti demarkációs vonalra. Lemberget is már a szovjet csapatok ostromolják, Galicia fővárosának elővárosaiba az oroszok hatoltak be.

A lengyel kérdés végleges rendezéséig, úgy látszik, Lengyelország keleti részét a szovjet, nyugati részét pedig a német csapatok tartják megszállva.

Kiélesedik a helyzet Anglia és Oroszország között. A szovjet a lengyel akción túl nem tekinti magát hadviselőfélnek és a semleges álláspontjához ragaszkodik, mindazonáltal a »kereskedelmi ellenségeskedések« már megkezdődtek közte és Anglia között.

A Lengyelország elleni hadműveletek lezárultak, mondja napiparancsában a német hadsereg főparancsnoka

Berlin, szept. 20. Brauchitsch vezérezredes, hadseregfőparancsnok a német hadsereghez napiparancsot intézett, amely többek között így szól:

A Visztula-kanyarodóban a nagy csata véget ért. A lengyel hadsereg megsemmisült. A Lengyelország elleni hadműveletek ezzel lezárultak. Nem egészen 3 hét alatt a keleti arcvonalon kikényszerítettük a katonai döntést.

A napiparancsban azután dicsérettel emlékezik meg a csapatok elszántságáról.

A nyugati arcvonalon — hangsúlyozta — a katonák szilárd védelmi készségének volt köszönhető, hogy a keleti műveletek a nyugati ellenféltől meg nem zavarva folytak le. A német katonák keleten és nyugaton végleg bizonyságát adták a német hadsereg szellemének és erejének. Ellenfeleink tudják meg, — mondja végül a napiparancs —, hogy a német katona, ha a német nép életjogainak védelme továbbra is megkívánja és a Führer megparancsolja, ugyanebben a szellemben fognak harcolni és győzni. (MTI.)

Berlin, szept. 20. (Német Távirati Iroda.) Brauchitsch vezérezredes, hadseregfőparancsnok szeptember 19-én a nyugati arcvonalra ment. Az egyik csapattest törzskarával folytatott megbeszélés után a vezérezredes meglátogatta az első vonalakban a különböző csapattesteket. Brauchitsch vezérezredes fogadta a parancsnokok jelentését és behatóan érdeklődött a helyzet iránt. (MTI.)

Négy német katonatiszt tárgyal Moszkvában

Moszkva, szept. 20. (Havas.) **Négy német katonatiszt Königsbergből jövet, kedden este repülőgépen Moszkvába érkezett. Ugy tudják, hogy a német katonatiszek tárgyalásokat folytatnak az orosz vezérkarral, a szovjet csapatoknak a lengyelországi német csapatokkal való érintkezésével kapcsolatban technikai kérdésekről.** (MTI.)

A német főparancsnokság hadijelentése

Berlin, szept. 20. (Német Távirati Iroda.) **A véderőfőparancsnokság közli:**

A Visztula-kanyarban folyó csata, amely körülbelül egy héttel ezelőtt Kutnonál kezdődött és azután keletre a Bzura felé húzódott, most minden idők egyik legnagyobb megsemmisítő csatájának mutatkozik. A foglyok száma kedden csupán a Bzura mellett 105.000-re emelkedett és még folyton növekszik. Ehez jönnek még az ellenség rendkívül súlyos vérveszteségei.

A zsákmányolt hadianyag áttekinthetetlen. Az ellenség az általunk megszállott Lengyelország területén már csak Modlintól délre és Varsóban fejt ki komolyabb ellenállást. Az ellenség üldözése közben a stryj—lemberg—brest—bialystoki vonalig előrenyomult csapatainkat, a lengyel hadsereg ott található utolsó maradványainak megsemmisítése után, most már tervszerűen visszavonjuk a német és orosz kormány által végérvényesen megállapított demarkációs vonalig.

A Gdingen körüli harcok kedden a hadikikötő elfoglalásával véget értek. Itt is többezer foglyot ejtettünk. A Sleswig-Holstein iskolahajó és aknakereső hajók hatásosan résztvettek ezekben a küzdelmekben.

A légi haderő tevékenysége az egész arcvonalon felderítőrepülésekre korlátozódott.

Nyugaton csak helyi felderítő csapatok vállalkozásai voltak észlelhetők. (MTI.)

A szovjet csapatok benyomultak Lemberg elővárosába

Moszkva, szept. 20. (Német Távirati Iroda.) **A szovjet vezérkar a következő hadijelentést közli szeptember 19-éről:**

A szovjet hadsereg csapatai továbbra is visszaszorították a lengyel haderőket és Nyugat-Fehéroroszország északi részén este kétórás harc után megszállták Vilna városát, továbbá Welika Berestowicát ötven kilométerre Bialystowtól keletre, valamint Purjanyt és Korbint negyven kilométerre Brest-Litowsktól északkeletre.

Nyugat-Ukrajna déli részében elfoglalták Wladimir Wolynski, a Bug melletti Sokal, Brody, Bobrka, Rohatin és Dolina városokat. Lovassági haderők és tankegységek benyomultak Lemberg északkeleti és déli elővárosaiba. (MTI.)

Francia hadijelentések

Páris, szeptember 20. (Havas) Szeptember 20-án délelőtt a következő jelentést adták ki:

A szerdára virradó éjszaka az arcvonal valamennyi pontján nyugalomban telt el. Az ellenséges tüzérség csak Bliestől keletre fejtett ki tevékenységet. (MTI.)

Páris, szeptember 20. (Havas.) Szeptember 20-án este hivatalosan

jelentik:

Az arcvonal különböző pontjain az ellenség élénk tüzérségi tevékenységet fejt ki. A német és francia vadászrepülők többször megütköztek egymással. Állásaink felett egy ellenséges repülőgépet lelőttünk. (MTI.)

„Stratégiai várakozás időszaka" a nyugati fronton

Páris, szept. 20. Félhivatalos közlés szerint, amíg Lengyelországban a lengyel csapatok a túlsúlyban levő német és szovjet erők ellen Lowicz, Varsó és Lemberg környékén még ellentállnak, a nyugati harctéren illetékes katonai körökben szerdán délelőtt használt kifejezés szerint **a stratégiai várakozás időszaka következett el. A nyugati arcvonalon teljes a csend** és ezt a nyugalmat már az a két német üteg sem zavarja, amely a legutóbbi napokban különösen élénk tüzérségi tevékenységet fejtett ki. A németek a Blies folyótól keletre elterülő szakaszon fejtenek ki némi tevékenységet, amelyet a francia csapatok viszonoznak. Kisebb arányú német támadás zajlott le keleten, egy kisebb jelentőségű célpont ellen. A németeknek sikerült behatolniok francia állásokba, de a nyomban megindított francia ellentámadás visszanyomta őket. Ezek a teljesen helyi jellegű hadműveletek egyáltalán **nem változtatták meg a két fél katonai helyzetét.** (MTI.)

Chamberlain beszéde az angol alsóházban

London, szeptember 20. (Havas.) *Chamberlain* miniszterelnök az alsóházban zsúfolt padsorok előtt tett nyilatkozatot a nemzetközi helyzetről, különös tekintettel a legutóbbi napok eseményeire.

— A legutóbbi héten olyan fontos események történtek — mondotta —, amelyeknek hatásait a háború kimenetelére és más hatalmak magatartására még nehéz mérlegelni.

Egyben kijelentette, hogy a szovjet kormánynak a lépése nem volt váratlan. Emlékeztetett ezután a moszkvai lengyel nagykövetnek átnyujtott jegyzékre. Az orosz jegyzék másolatát átnyujtották Anglia moszkvai nagykövetének is. A szovjet kormány ugyanakkor közölte azt a szándékát, hogy semleges marad. Ilyen körülmények között az angol kormány szeptember 18-án felhatalmazást adott hivatalos nyilatkozat közlésére, amely hangsúlyozta, hogy a támadást nem igazolhatták a szovjet kormány által felhozott érvek, majd rámutatott arra, hogy még lehetetlen volt a közbejött események teljes horderejét mérlegelni, de *semmivel sem módosult az angol kormánynak az az elhatározása, hogy teljesíti kötelezettségeit Lengyelország irányában és folytatja a háborút mindaddig, amíg kötelezettségeinek eleget nem tesz.*

— Még túlkorai lenne — folytatta Chamberlain —, hogy *végső ítéletet mondjunk a szovjet lépés okairól és következményeiről. Ha Anglia és Franciaország nem is tudta megakadályozni a lengyel hadsereg leverését, biztosította a lengyel kormányt, hogy nem feledkezett meg vele szemben fennállott kötelezettségeiről és hajthatatlan elhatározásuk, hogy tovább folytatják a küzdelmet.*

Chamberlain miniszterelnök a továbbiak során *a Hitler beszédben felvetett kérdésekre tért át.* Kijelentette, hogy Hitler danzigi beszéde nem változtat a jelenlegi helyzeten.

Beszéde további részében Chamberlain élesen támadta Hitler vezért, hatalomszomjjal vádolta meg s ezt állította oda a háború okául, amely annyi áldozatot követelt. Anglia és Franciaország célja Chamberlain szerint, hogy megvédjék Európát a német támadás veszélyétől és *lehetővé kívánják tenni, hogy Európa népei megőrizzék függetlenségüket és szabadságukat.* Semmiféle fenyegetés nem tántoríthat el bennünket és francia szövetségesünket sem ettől az elhatározástól. *Mi nem akartuk ezt a háborút* — mondotta Chamberlain miniszterlnök. — Mi állandóan hangoztattuk arra való készségünket, hogy tárgyalások útján rendezzük a kérdéseket.

Chamberlain miniszterelnök ezután általános képet nyujtott a helyzetről, hangoztatta, hogy a nyugati arcvonalon a franciák folytatják rendszeres előnyomulásukat. Fontos harcászati pontokat értek el és az elfoglalt területeket a németek mind erősebb nyomása ellenére birtokukban tartják.

— A tengeren a legnagyobb méretű haditevékenység folyik. A német tengeralattjárók elleni küzdelem nem egészen két hét alatt kielégítő eredményeket hozott. Eddigi számításaink szerint már hat vagy hét tengeralattjáró megfizette az árát az angol kereskedelmi hajók elleni támadásának. A kereskedelmi hajókat kísérő hadihajók jól működnek és a védőhajók számának gyors felemelése gyorsan csökkenteni fogja a tengeralattjáró-veszélyeket is. *Készen kell lennünk arra, hogy időről időre csapások érnek bennünket, köztük bizonyára több annyira súlyos, mint most a Courageous elvesztése.* Ez azonban elkerülhetetlen.

— A dugáruforgalom eltiltása minden bizonnyal némi kellemetlenséget okoz a semleges államoknak, de az a szándékunk, hogy ezeket a lehető legkisebbre csökkentsük.

— Anglia és Franciaország nagy erőfeszítéseket tesz, hogy a védelmi szolgálatot a szárazföldön, tengeren és levegőben egyaránt megerősítse. E tekintetben nem szabad elfelejteni, hogy *a támadónak a háború elején mindig előnyei vannak.* De bármiképpen is legyen, mi erőinket napról napra növeljük és összpontosítjuk. Nem szabad türelmetlennek lenni, ha erőfeszítéseink nem hozzák meg azonnal a várt sikereket. Előrehaladásunknak rendben, szabályosan kell megtörténni. Meg lesz a legteljesebb erőkifejtés, amire képesek vagyunk és ez nem lesz kisebb, mint az, amelyet a legutóbbi világháború legnehezebb idejében tanusítottunk.

A miniszterelnök felhívta a figyelmet arra, hogy *a városok kiürítésének milyen nagy fontossága van.*

— A tengerentúli dominiumokban — folytatta — őfelsége kormányai tovább folytatják az előkészületeket, hogy lehetővé tegyék, hogy nagymértékben segítsenek bennünket küzdelmünkben. *Az egész brit birodalom lázasan dolgozik, hogy minden rendelkezésre álló erő mozgósítva legyen.* A háború jelenlegi állásában nem kockáztathatom meg, hogy jóslásokba bocsátkozzam, mikorra sikerül összpontosítani a végső döntésre alkalmas erőket és hogy *mikor üt a döntő óra.* Mindez olyan eredményektől függ, amelyeket senki sem láthat előre. Már nyilvánosságra hoztuk, hogy *előkészületeinket legalább három évig tart óháború feltételezésére alapítottuk.* Erőink mindig növekedni fognak, hogy megoldhassuk a reánk váró feladatokat.

A miniszterelnök beszédét az alsóház tagjai tapsal fogadták. (MTI.)

Chamberlain terve

London, szeptember 20. (Magyar Távirati Iroda.) Az alsóházban *Chamberlain* miniszterelnök kijelentette, hogy *Nagy-Britannia célkitűzéseiben állandó jellegű nemzetközi szerv létesítése szerepel*, amely a háború mellőzését szolgálná és lehetővé tenné a nemzetközi vitás kérdéseknek békés eszközökkel való igazságos rendezését.

Kereskedelmi háború Anglia és a Szovjet között

Róma, szept. 20. (Magyar Távirati Iroda.) A Stefani Iroda moszkvai jelentése szerint a Kreml köreiben igen nagy érdeklődést keltett az angol-orosz kereskedelmi viszonyról szóló közlemény. A szovjet fővárosban rámutatnak arra, hogy a jelenlegi viszály esetleg a két ország közötti kereskedelmi forgalom megszakítására vezethet. Anglia ugyanis megtagadta a már hónapokkal ezelőtt megrendelt hadianyag leszállítását. Az angol hatóságok már eddig is sok, a Szovjetunióba irányuló áru kiviteli engedélyét visszavonták. Szovjet körök szerint nem egyes cégek eljárásáról, hanem az angol-szovjet kereskedelmi kapcsolatok rendszeres szabotálásáról van szó.

Olaszország a Balkán-államok semleges csoportjának élére áll, írja a Times

Róma, szeptember 20. (Magyar Távirati Iroda.) A *Times* római tudósítást közöl, amelyben rámutat arra, hogy olasz politikai és sajtókörök igen higgadt és tárgyilagos magatartást tanusítanak. *Az olasz diplomatáknak a balkáni államok fővárosaiban folytatott ismételt megbeszéléseiből igen sokan arra következtetnek, hogy Olaszország élére fog állani a Balkán-államok semleges csoportjának.* Bár ezt a feltevést egyelőre nem erősítik meg, tény az, hogy nem egy balkáni állam Olaszországban kezdi látni vezetőjét.

Az olasz sajtó felteszi a kérdést: érdemes-e folytatni a háborút?

Róma, szept. 20. (M. T. I.) **A mai olasz sajtó érdeklődésének középpontjában Hitler vezér és kancellár beszéde áll. Az egész olasz sajtó egyöntetüen felteszi a kérdést: vajjon érdemes-e még folytatni a háborút, vajjon a nyugati demokráciák magukra merik e vállalni a háború folytatásának irtózatos felelősségét?**

Az olasz lapok rámutatnak arra, hogy Hitler vezér szilárd hangja ellenére sem zárta el a békés megoldás lehetőségét. A „Tribuna" szerint Európa, sőt Lengyelország jól felfogott érdeke azt kivánja meg, hogy hosszú háborúskodás helyett most üljenek le a tárgyalóasztalhoz.

Róma, szept. 20. (Magyar Távirati Iroda.) Rómában a legnagyobb figyelmet keltette Hitler danzigi beszéde. A Popolo di Roma vezércikke szerint Hitler világosan kijelentette, hogy a maga részéről a háborút befejezettnek tekinti. Valóban tagadhatatlan, hogy a német-lengyel viszály tényleg véget ért. A dolgok jelenlegi állása mellett lehetséges volna még mindent elkövetni, hogy Európa ismét megtalálja 25 év után igazságos békéjét, amelyet a háború továbbfolytatása úgysem tudna megadni. Olaszország bebizonyította, hogy szembe tud nézni a valóságokkal.

Ha jobban meghallgatták volna és a versaillesi tévedéseket jóvátették volna, Lengyelország nem volna ebben a helyzetben. Vajjon feltehető-e, hogy a józan ész még felülkerekedik a szenvedélyeken? Akármilyen elhatározások is jöjjenek létre, az olasz nép lábhoz tett fegyverrel folytatja munkáját.

A Messaggero szerint a versaillesi Lengyelország meghalt és a valóság rettentő leckét adott a volt lengyel kormánynak. A lengyel állam helyén új rendezésre kerül sor. Akármilyen is legyen az az új határ, amelyet majd megvonnak, az az ok, amely miatt a nyugati hatalmak harcbaszálltak, nincs többé.

A garanciák már nem működhetnek, miután Lengyelország nem létezik. Különben is Hitler kijelentette, hogy Németország nyugati határai éppolyan véglegesek, mint déli határai. A viszály további fejleményei tekintetében nem merünk találgatásokba bocsátkozni, meg kell azonban állapítanunk, hogy a jelenlegi helyzet mindenki számára lehetővé teszi még, hogy egy lépést hátrafelé tegyen és jóakarattal keresse a megmentő megoldást. Ez azonban, sajnos, inkább csak óhaj, mint remény.

A magyar közvélemény az olasz sajtóban

(Magyar Távirati Iroda.) A Stampa budapesti tudósítójának jelentése szerint a magyar közvéleményt nem hagyta közönyösen a lengyelek tragédiája. A magyar lapok azonban rámutatnak azokra a sorozatosan elkövetett hibákra is, amelyeket a lengyel kormány nem okulva Abesszinia, Ausztria és Cseh-Szlovákia példájából, elkövetett.

Nagy érdeklődést keltett Budapesten továbbá Szlovákiának Oroszország részéről történt elismerése és a Romániának adott semlegességi nyilatkozat is. Az olasz lap ezután rámutat arra, hogy a kárpátaljai határvidéken az új helyzetre való tekintettel minden intézkedés megtörtént.

Hungária filmszínház

MA is
a nagyszerű SZINES
MERLE OBERON vigjáték: a

Válóperes lány

Előadások: d. u. 5, 7, 9 órakor!

A francia államtanács határozatai

Páris, szeptember 20. (Havas.) A francia kormány szerdán délelőtt *Lebrun* elnök elnökletével államtanácsot tartott. Az államtanácson *Daladier* miniszterelnök részletesen beszámolt a katonai és diplomáciai helyzetről. Az államtanács egyhangúan elfogadta a miniszterelnök beszámolóját, majd határozatilag méltatta Lengyelország hősiességét. *Az államtanács kifejezte azt a reményét, hogy Lengyelország a közös győzelem elérése után megkapja jóvátételét.* Ezután az államtanács elfogadta azokat a katonai, gazdasági és pénzügyi intézkedéseket, amelyeket a háború győzelmes befejezése érdekében hoztak. Ebből a célból az államtanács újból megerősítette, hogy *Franciaország a legszorosabb együttműködést tartja fenn Angliával.* (MTI.)

A francia kormány közelebbi tájékoztatást kér Moszkvától

Moszkva, szeptember 20. Hír szerint a francia ügyvivő szerdán kihallgatást kért *Molotov* külügyi népbiztostól. *Hír szerint jegyzéket szándékszik átadni, amelyben a francia kormány közelebbi tájékoztatást kér a szovjet kormánytól a szovjet hadsereg keletlengyelországi előnyomulása felől.*

A moszkvai angol nagykövetségen semleges sajtóképviselők kérdéseire változatlanul azt felelték, hogy eddig nem kaptak utasításokat Londonból a szovjetorosz bevonulás kérdésével kapcsolatban. (MTI.)

A temesvári román hadosztály-parancsnokság mindent megtilt

Bukarest, szept. 20. (Magyar Távirati Iroda.) A román első gyalogsági hadosztály Temesvárott székelő parancsnoksága rendeletet adott ki. A rendelet, melynek hatálya a hadosztályparancsnokság egész területére, tehát Temes, Torontál, Arad, Krassó és Szörény megyékre terjed ki, szigoruan megtiltja a külföldi rádiókból, vagy újságokból átvett hírek terjesztését és irányzatos magyarázatát, de a román rádióállomasok és román lapok által közölt hírek irányzatos magyarázatát is. Tilos lepecsételt rádió újbóli bekapcsolása. Szigoruan tilos a rádiókészülékeknek megsemmisítése, vagy megrongálása. Tilos minden olyan agitáció vagy nyilatkozattetel, mind az uccákon, tereken, mind nyilvános helyiségekben, mind magánlakásokban, amely az állam biztonságát, vagy közrendjét veszélyezteti Tilos minden szabotázs, tilos a hadsereg munkteljesítményének becsmérlése, vagy olyan munkájának megsemmisítése, amely a hadsereg célját szolgálja. A rendeletbe ütközik az is, ha valaki a hadseregről bármilyen módon sértően, vagy lekicsinylően nyilatkozik.

Német és orosz csapatok találkozása a galiciai Turkánál

Róma, szept. 20. A „Giornale dItalia' Ungvárról keltezett tudósítást közöl a német és orosz csapatok találkozásáról Hitler és Sztalin katonái — írja — ma reggel a a galiciai Turkától északkeletre, mintegy 10 kilométerre találkoztak. A két gépesített különitmény parancsnoka a zászlóvivőkkel egymáshoz lépett és kezet fogott. Miközben a két zászlót meghajtották a szovjet tiszt javaslatot tett, hogy párhuzamosan folytatott műveletekkel tisztítsák meg a vidéket. Erre a német tiszt jelentette hogy be kell várnia a további parancsokat. A két gépesített különitmény ezután néhány száz méternyire eltávolodott egymástól. (MTI).

Csernoviczot katonai kordon veszi körül

Csernowitz, szept. 20. A román hatóságok a **szovjet hatóságokkal egyetértésben kedden este elhatározták, hogy megnyitják a határt, azonban szerdán reggel ismét lezárták, mert még különböző kérdéseket kell a szovjet hatóságokkal tisztázni. Csernowitz várost katonai kordon veszi körül sem polgári, sem katonai lengyel menekülők nem hagyhatják el a várost.** (MTI).

A római sajtó Magyarország viszonyáról szomszédaihoz

Róma, szeptember 20. (Magyar Távirati Iroda.) A *Lavoro Fascista* »Magyarország és szomszédai« címmel hosszabb cikket közöl budapesti tudósítójától.

A tudósító megállapítja, hogy gróf *Csáky István* legutóbbi beszédének mindenütt igen kedvező a visszhangja. Jugoszláviában gróf Csáky István beszéde a legjobb benyomást keltette. Budapesten most várják, hogy *milyenek lesznek Belgrád javaslatai a kisebbségi kérdés tekintetében. Magyarország a jugoszláv javaslatokat a legnagyobb jóakarattal vizsgálja majd meg. Ami a magyar-román kapcsolatokat illeti, köztudomású, hogy a magyar kormány javaslatot tett a kisebbségi kérdés megoldására.* A román kormány azonban erre a javaslatra nem válaszolt. *Bukarest részéről most barátságos lépést várnak, amely lehetővé teszi a két ország közötti kapcsolatok javulását.*

Megállapítható — folytatja az olasz tudósító —, hogy a magyar külügyminiszter beszédében nem szólt a magyar-szlovák viszonyról; ez a viszony mindenesetre igen kényes. A szlovák kormány ugyanis Németországtól meghagyott függetlenségét arra használja fel, hogy harcot folytasson a magyar kisebbség ellen. A szlovákok minden tárgyi alapot nélkülöző revíziós törkevései pedig mégjobban elmérgesítik a helyzetet.

Szlovákia, amely azelőtt Magyarország integráns része volt, semmiféle történelmi jogon nem követelhet olyan vegyeslakosságú községeket ,amelyeket a bécsi döntőbíróság Magyarországnak ítélt. *Ezzel szemben Pozsonyban 40.000, Szlovákia egyéb részeiben pedig 200.000 magyar él, ami érthetővé teszi Magyarország érdeklődését Szlovákia irányában.* Minthogy a magyar-szlovák viszony nem világos, érthető, hogy a magyar külügyminiszter erről a kérdésről nem szólott.

A *Stampa* budapesti tudósítójának jelentése szerint a magyar közvéleményt nem hagyta közömbösen a lengyelek tragédiája. Nagy érdeklődést keltett Budapesten továbbá *Szlovákiának Oroszország részéről történt elismerése és a Romániának adott semlegességi nyilatkozat is.* Az olasz lap ezután rámutat arra, hogy a kárpátaljai határvidéken az új helyzetre való tekintettel minden intézkedés megtörtént. (MTI.)

Lemberg vajdája elmenekült, Munkácson agyonlőtte magát

Munkácsról jelenti a Magyar Iroda: **A Lengyelországból érkező menekültek között autón kedden Munkácsra érkezett Bilyk Alfréd, Lemberg vajdája.**

A vajda a munkácsi Csillag szállóban szállt meg és szállóbeli szobájában keddről szerdára virradó éjszakán agyonlőtte magát. Azonnal meghalt.

Orosz és román katonai bizottság találkozása

Bukarest, szept. 20. (Magyar Távirati Iroda.) Kedden délután két órakor a Sniatin nevű hídnál orosz katonai bizottság találkozott egy román katonai bizottsággal, hogy megbeszéljék **a menekültek határátlépésének módozatait.** Ez **alkalommal az orosz tiszt,** miután üdvözölte a román hadsereget, kijelentette, hogy Szovjet-Oroszország **minden körülmények között tiszteletben tartja Románia semlegességét.** A román tiszt megköszönte a szovjetorosz tiszt üdvözlését, majd közölte, hogy utasítása van a kormánytól, hogy a román hadsereg a legteljesebb baráti semleges magatartást tanusítsa az orosz csapatokkal szemben, tekintve, hogy Románia magatartása a legteljesebb semlegesség.

Baráti viszony Olaszország és Görögország között

Athén, szept. 20. (Görög Távirati Iroda.) **A lapok a külügyminisztériumnak az alábbi közleményét tették közzé: A görög királyi kormány és az olasz királyi kormány hasznosnak látták Európa mostani helyzetében, hogy figyelmüket ráirányítsák a két ország közti viszony mostani helyzetére. Örömmel állapíthatták meg, hogy ez a viszony továbbra is őszintén baráti és a két országot a teljes kölcsönös bizalom szelleme tölti el. Ezeknek az érzelmeknek kézzelfogható bizonyítékát szolgáltatta az olasz királyi kormánynak az az elhatározása, hogy katonai erőit eltávolítja a görög-albán határról, nemkülönben a görög királyi kormánynak a maga részéről hasonló intézkedés végrehajtása. Ezzel a közleménnyel egyező hivatalos közlemény jelent meg az olasz esti lapokban is.** (MTI.)

Róma, szept. 20. **Hivatalos közlés szerint az olasz és görög kormány mindkét ország szempontjából hasznosnak tartja, hogy a mostani európai helyzetre való tekintettel a legnagyobb figyelemmel vizsgálja meg a két ország jelenlegi kapcsolataiat. Megállapították, hogy ezek a kapcsolatok továbbra is baráti természetűek és teljes, kölcsönös bizalom bélyegét viselik magukon. Ennek bizonysága az olasz kormánynak az az elhatározása, hogy a görög-albán határ mellett levő katonai erőket visszavonja. A görög kormány a maga részéről szintén ennek megfelelő intézkedést hozott.** (MTI.)

Jugoszlávia felveszi a diplomáciai kapcsolatot a Szovjettel

Belgrád, szept. 20. (Magyar Távirati Iroda.) A legközelebbi napokban megtörténik Szovjetoroszországnak az elismerése és a diplomáciai kapcsolatoknak a helyreállítása Jugoszlávia részéről.

Területenkivüliséget kap Franciaországban a lengyel kormány

Páris, szept. 20. Hír szerint a francia kormány Mosciecki elnöknek és a lengyel kormány tagjainak, ha francia földre érkeznek, területenkívüliséget fog biztositani.

Külföldi tőkeérdekeltségek Lengyelországban

Júliusban közzétett hivatalos lengyel statisztikai adatok szerint a lengyelországi piravállalatokban igen jelentős külföldi tőkeérdekeltségek vettek részt E téren az első helyet a francia tőke foglalta el 377 millió zlotyval, a közlekedési vállalatok mellett főként a nehéziparban, továbbá a kőolaj-, textil- és elektromosiparban. Az Alsthon francia elektromos tröszt nagy szerepet vállalt a sandomiri, niskoi és olsavidéki ipari telepeken, a nehéziparban nagy érdekeltsége volt a Schneider-Creuzet koncernnek. Az amerikai tőke következik ezután 267 millió zlotyval, javarészt a nehézipari, villamossági és szállítási vállalkozások terén. A német tőkeérdekeltség 191 millió zlotyra rugott, csaknem kizárólag a keletsziléziai iparvállalatokkal kapcsolatban, még a világháború előtt e területen fennállott német uralom idejéből. A belga tőket ugyancsak 191 millió zlotyban jelölték meg, amely a nehéziparon és elektromosiparon kivül főként a Lodz környéki textilvállalkozásokban vett részt Svájc 123 millió zlotyt fektetett be Lengyelországba, míg Anglia csupán 78 millió zlotyval volt érdekelve ott. Végül a holland tőke lengyelországi érdekeltsége 56 millió zlotyt tett ki. tett ki.

Vilmos excsászár unokája hősi halált halt

Amsterdam szept. 20. Doornból származó hír szerint ott megerősitik, hogy Oszkár porosz herceg, a volt császár unokája, szeptember 5-én csapata élén Lengyelországban elesett. Lengyel gyalogsági lövedék találta el. (MTI).

Meteor mozi műsora

Csütörtökön: 5, 7, 9 órakor, közkivánatra: VESZEDELMES ELETKOR. Csak felnőtteknek. — Szombaton: HAZATÉRÉS. Zarah Leander-Sudermann.

Vigszinház

Ma utoljára a legizgalmasabb repülőfilm:

Repülő asszonyok

Alice Faye, Constance Bennett

Varsó védelmi parancsnokságának jelentése

Varsó, szept. 20. (Havas.) Varsó védelmi parancsnoksága a rádió útján a következő hadijelentést közölte:

Szeptember 18-ról 19-re virradó éjjel az ellenség keleten néhány támadást indított, de visszavertük. Komoly veszteségeket okoztunk az ellenségnek. A Praga külváros déli részén indított támadásunk visszavetette az ellenséget a város környékéről. Északon a lengyel csapatok heves támadással fontos előrenyomulást hajtottak végre és új állásokat foglaltak el. A tulajdonképpeni arcvonalon tovább folynak a harcok.

Varsó szakaszán magában a városban alábbhagyott a harc hevessége. A légibombázások kissé megritkultak, amit az ellenség erőinek átcsoportosításával magyaráznak. A város nyugodt, az üzletek nyitva vannak. (MTI.)

Varsó nem adja meg magát

Varsó, szeptember 20. A Havas Iroda jelentése szerint Varsó II. rádióállomás hullámhosszán nyilatkozatot olvastak be, amely hangsúlyozza, hogy Varsó nem adja meg magát és szilárdan tovább folytatja a küzdelmet. (MTI.)

Varsó, szeptember 20. Mint a Havas Iroda jelenti, Lipinszky lengyel ezredes a varsói rádió közlése szerint a németek állandóan erős nyomást gyakorolnak Prága külvárosra. Szerdán északi irányból erős támadás érte Varsót. A rádióközlés szerint a védők az ellenség támadásait feltartóztatták és pillanatnyilag nyugalom van Varsóban. Az ezredes végül felhívta Varsó lakosságát, hogy továbbra is bátor ellenállást tanusítson. (MTI.)

Varsó, szeptember 20. (MTI.) A Varsó II. rádióállomáson kedden 23 órakor beolvasták *Starzynski* polgármester válaszát az angol nemzet üzenetére. A polgármester szíve mélyéből köszönetet mondott az elismerésért és biztatásért Varsó polgársága nevében. Utalva Varsó kétségbeesett helyzetére, azt a kérdést intézte a szövetséges angol nemzethez, mikor nyújt a szövetséges angol állam nekik olyan segtséget, amely végre megszabadítja őket a támadásoktól?

Szovjet hadihajók üldözik az elmenekült lengyel tengeralattjárókat

Tallin, szept. 20. Az Észt Távirati Irodát felhatalmazták annak a hírnek megcáfolására, hogy szovjetorosz hadihajóraj zár alá vette az észt kikötőket. Molotov szovjetorosz külügyi népbiztos közölte a moszkvai észt követtel, hogy **a szovjetorosz hadihajóraj megkezdi a finn öbölben a Tallinból elmenekült lengyel tengeralatt. járók üldözését.** A Távirati Iroda szerint az észt flotta már megkezdte az elmenekült lengyel hajók üldözését. (MTI.)

Rendelet a közvilágítás elsötétítésének szabályozásáról

Budapest, szept. 20. (M. T. I.) **A hivatalos lap közli a m. kir. honvédelmi miniszter 98,082/ Eln. igy.—1939 sz. rendeletét a közvilágítás légoltalmi elsötétítését szabályozó utasítás kiadása tárgyában, amely a következőket rendeli el:**

A hatósági légoltalom szempontjából szükséges elsötétítés eredményessége csak úgy biztositható, ha az illetékes hatóságok és szervek ezen a téren egységes irányelvek szerint járnak el. Ebből a célból „lég. út III.—1. (elsöt. 1)" jelzésű utasítást (utasítás a légoltalmi elsötétítési szolgálat végrehajtására, elsötétítés első füzet, közvilágítás) adtam ki Az érdekelt hatóságoknak és szerveknek mind a tervek megszerkesztésénél, mind az elsötétítés megoldása tekintetében az utasításban foglalt irányelveket be kell tartaniok, a légoltalmi vezető-parancsnokokat és közegeit utasitással el kell látniok. Az ellátás a város (község) légoltalmi költségvetésében a szolgálati könyvek, nyomtatványok, illetve kiképzési segédletek céljaira fenntartott hitel terhére történjék. Az útmutatást a Pallas Irodalmi és Nyomdai Rt. honvédségi szolgálati könyvek kiadóhivatalánál, (Budapest, VI. Rózsa ucca 111.) utánvéttel lehet megrendelni. Térítési ára példányonként 2 pengő.

Rövid táviratok

Bern, szept. 20. A Svájci Távirati Iroda jelentése szerint a berni lengyel követség megcáfolta azt a hírt, amely szerint Rydz-Smigly tábornagy Romániába menekült. A követség kijelenti, hogy a lengyel haderő feje a lengyel csapatoknál tartózkodik. (MTI.)

Vezéri főhadiszállás, szept. 20. (Német Távirati Iroda): **Hitler vezér szerdán fogadta Terauchi gróf japán tábornokot és a kiséretében levő tiszteket, akik jelenleg Ribbentrop birodalmi külügyminiszter meghivására Németországban tartózkodnak.** (MTI)

Riga, szeptember 20. (Stefani.) Az észt légelhárító tüzérség tüzelése több lengyel repülőgépet leszállásra bírt. *Lettország területére eddig 83 lengyel repülőgép érkezett. A szerdai nap folyamán mintegy száz lengyel menekült érkezett a lett határra.* A menekülteket gyüjtőtáborokba vitték. (MTI.)

aKunas, szeptember 20. (Stefani.) *Szovjetorosz csapatok közelednek a litván határhoz. A lengyel katonák fegyvereiket letéve, visszatérnek falvaikba.* (MTI.)

Páris, szeptember 20. (Magyar Távirati Iroda.) Párisban valószínűnek tartják, hogy *a lengyel kormány rövid időn belül francia területen alakul meg ismét és ott fogja folytatni tevékenységét.*

Bukarest, szept. 20. (NST). **Hóry András, Magyarország varsói követe, kedden családjával együtt Kolozsvárra érkezett, ahol néhány órát töltött ottlakó édesanyjánál majd tovább utazott Budapest felé.**

Páris, szept. 20. (Havas.) A hivatalos lap rendeletet közöl, amely felhatalmazza a pénzügyminisztériumot, hogy 600 millió frankig terjedő összeget bocsásson a lengyel köztársaság kormányának rendelkezésére. A kölcsönt legkésőbb tizenöt éven belül kell visszafizetni. Kamatja 5 százalék.

A lap közli azonkivül a semleges államokban székelő és ellenségesnek tekintendő cégek hivatalos listáját. (MTI.)

Sauer Emil zongoraművész 76 éves korában megnősült

27 éves tanitványát vette el

Érdekes házassági értesítést kapott Bécsből a budapesti zenei élet néhány vezetője. A hymenhír szerint **Sauer Emil nőül vette Angelica Morales kisasszonyt.**

A szereplőket jól ismeri a magyar zenekerlő közönség. **Sauer Emil,** a világ egyik legkiválóbb zongoraművésze, Liszt egyik legjelesebb tanítványa. A 76 éves öregúr korát meghazudtoló frisseséggel járta be a múlt koncertszezonban is Európa nagyobb városait s Debrecenben is adott koncertet. Zeneakadémiánk tiszteletbeli tanára. — **Angelica Morales,** a nagytehetségű fiatal zongoraművésznő brazilliai származású, a mester tehetséges növendéke. Kettőjük vonzalma közismert az európai művészvilágban. Sauerné mindössze 27 esztendős, tehát a házaspár között közel ötvenévi korkülönbség van.

Ebben a szezonban Budapestre is ellátogat az új pár. Sauer novemberben vendégszerepel, **Angelica Morales** pedig december közepén. Eddig sohasem játszottak együtt hangversenyen és az idei évadra is külön-külön programot állítottak össze.

Ujabb lengyel menekült csoportok érkeztek Debrecenbe

A menekülők autóiból valóságos tábor verődött a rendőrség és az egyes szállodák előtt — Egy lengyel herceg is van a menekültek között

A lengyel menekültek csoportos özönlése a tegnapi napon tovább tartott Debrecenben. Ezúttal már jóval szélesebb területről érkeztek a menekülők, Kattowitz, Lodz, Lemberg, s Krakow és Tarnov tájáról is sokan jöttek.

A menekültek elmondták, hogy körösmezőnél lépték át a magyar határt. Amerre mentek lengyel földön, mindenütt menekülők tömegével találkoztak. Autón, szekereken, kerékpáron özönlöttek az emberek. Egyes utakon úgy összetorlódtak a járművek, hogy csak kínos lassúsággal lehetett előrehaladni.

Utközben több légitámadás érte a városokat, ahol keresztül mentek. — Bombák robbantak. Kigyulladt házak fénye világított. Távolból hallatszott az ágyúk dörgése és a gépfegyverek kattogásának monoton zaja. Ez volt egész útjuk mentén a kisérő zene.

Körösmezőnél hétfőn jöttek át magyar földre. A keddi napot Nyírbátorban töltötték a menekülők és szerdán jöttek Debrecenbe.

A szerdai napon **városunkba érkezettek száma felül van az ötvenen. Nők férfiak, gyermekek, vegyesen vannak a csoportban.** Egy katolikus pap is velük jött, az Angol Királynőben szállt meg. Több lengyel tiszt is volt a menekültek csoportjában, természetesen fegyver nélkül.

A lengyel menekültek 19 autón érkeztek Debrecenbe. A rendőrség épülete előtt, az Angol Királynőnél, Arany Bikánál valóságos autótáboruk állott. Az Arany Bikában szállott meg a Tarnowból menekült lengyel herceg is, **Prince Stanyislaw Donal is.** Öt autóval érkezett meg családtagjaival együtt hatalmas koffereket cipeltek utána. Szobát rendelt a herceg, gyors, ideges mozdulatokkal.

— Halálos fáradtak vagyunk — mondotta.

Általában valamennyi menekült tekintetében valami végtelen levertség tükröződik, aminek nemcsak a négynapos, úgyszólván pihenés és alvás nélküli út az oka.

A menekültek szinte kivétel nélkül az intellektuális osztályhoz tartoznak. Ügyvédek, mérnökök, orvosok jöttek el Lengyelországból, ahol izzóvá vált a talaj. Az Arany Bikában tizennégyen, az Angol Királynőben tizen nyertek szállást, de a kisebb szállodáknak is jutott legalább 6—8 lengyel vendége. A vendégeknél van pénz, természetesen zloty, azonban intézkedés történt arranézve, hogy a Nemzeti Bank ezt beváltsa minden személynél száz pengő értékig.

Egész szerdán este tartott a menekültek csoportjainak érkezése. Jöttek a szomorú, törődött emberek, akiknek áéletét szétdobálta hazai földjükről a háborús napok forgószele. Debreceni útjuk csak rövid stációja volt menekülésüknek, egy-két napot tartózkodnak itt, azután mennek tovább a budapesti lengyel követségre, vagy magyarországi ismerőseikhez. Élik a menekültek izgalmas, hónyódott életét.

Ungvár, szept. 20. (M. T. I.) Uzsoknál, Ökörmezőn, Toronyánál, Volócnál és Körösmezőnél szórványosan tegnap is érkeztek lengyel menekültek. Ugyszólván mindegyik Stry, Sambor, Kolomes és Lemberg vidékéről valók. — Egyrészük Drohobyez környéki rutén. Túlnyomórészük a polgári lakossághoz tartozik. A katonák aránya meglepően kevés. Ezek kevés kivétellel már fegyver nélkül érkeznek magyar területre. A négy határállomáson átjöt menekülők száma mintegy kétezerre tehető. Ellátásuk és gyüjtőtáborba való szállításuk fennakadás nélkül folyik.

Gyászrovat

Dr Kovács István Zoltán nyug. ezredorvos temetése csütörtökön délelőtt 11 órakor lesz a Köztemető díszravatalozójából. Dankó temetkezési intézet.

hetei Hetey Géza György tart. tüzér zászlós temetése csütörtökön délután félnégy órakor lesz Nyírgelsén. Dankó temetkezési intézet.

Toldi József csizmadiamester, 78 évében elhunyt. Temetése ma délután félöt órakor lesz a Köztemető 2. A) ravatalozó terméből, gyermekei hamvai mellé. Lakás: Báthori ucca 20. Temetésté: Bartha vállalata végzi.

Bukarest, szept. 20. A román állam visszaadta a besszarábiai német luteránus egyházközségek 57 elemi iskoláját, amelyeket időközben államosítottak. Ezekben az iskolákban a tanítás német lesz. Jellegük pedig felekezeti. Abban az esetben, ha az egyházközségek tagjai megszegik a törvényeket, vagy államellenes cselekményt követnek el, az iskolák újból visszakerülnek a román állam birtokába. (MT)

— Leesett a kályháról és koponyarepedést szenvedett. Nemes Eszter 47 éves szakácsnő, Werbőczy ucca 4. sz. alatti lakos a lakásban levő kályhacsövet tisztította. Evégből felállott a kályha tetejére, megcsúszott és olyan szerencsétlenül zuhant le, hogy koponyarepedést szenvedett. A mentők a sebészeti klinikára szállították, ahol kezelés alá vették. Állapota súlyos.

Szeptember 26-án érkezik Debrecenbe Kardoss Géza társulatával

Október 10-én nyit a színház

A „Debreczen“ elsőnek ismertette azt a kitűnő együttest, mellyel Kardoss Géza cseretársulata megnyitja Debrecenben a színházi szezont. A debreceni közönség sok régi kedvence mellett Debrecenbe jön többek között Szilágyi Szabó Eszter, a legjobb magyar drámai hősnők egyike, Jatzkó Cia, a debreceni közönség kedvence, Puskás Tibor, a Budapesten feltünt remek siheder színész, Ölvedy Zsóka, mint állandó vendég stb.

Kardoss Géza társulata szeptember 26-án érkezik Debrecenbe és megkezdi próbáit. Október 10-én Madách remekének, az „Ember tragédiája“-nak új, eredeti felfogású előadásával nyit a nagyszerű együttes. A megnyitó előadáson szerepel Kiss Ferenc, a Nemzeti Színház kiváló művésze.

A tegnapi napon Debrecenbe érkezett Gaál Ferenc, Kardoss Géza társulatának nagyszerű titkára, aki megkezdi a bérletek gyűjtését a 8 hónapos szezonra, az összes társulatok részére. A már ismertetett, finom művészi izléssel összeválagatott darab-sorozatot azóta kiegészítették Somersat Maugham híres drámájával, az „Eső“-vel, Zágon István—Lossonczy „A 15 éves találkozó“ zenés vigjátékval és a „Trieszti gyors“ című Dénes zenés vigjátékkal.

Gaál Ferenc titkár a bérletváltások ügyében délelőtt 9—10 óra között, délután 5—8 óra között áll a közönség rendelkezésére a Csokonai-színház titkári irodájában. A debreceni közönség, melynek Kardoss Géza társulatai másfél évtizeden keresztül annyi forrósikerű, felejthetetlen estét szereztek, a régi szeretettel várja vissza a kiváló direktor nagyszerű tehetségekből álló együttesét.

Vitéz nagybányai Horthy István jelenlétében kitünően sikerült a debreceni ifju pilóták vizsgája

A Debreceni Repülő Club a Horthy Miklós nemzeti repülő alap támogatásával húsz ifjút képezett ki pilótává. A néhányhónapos tanulási munka eredményéről szépen számoltak be az ifjak mind elméletileg, mind gyakorlatilag.

A vizsgára Debrecenbe érkezett repülőgépén vitéz nagybányai Horthy István, a Magyar Aero Szövetség elnöke, Szirmay Zoltán előadó kiséretében, mint a Szövetség képviselői. Hárommotoros utasszállító gépen érkezett vitéz Tarnóy Sándor kíséretével, majd egy másik gépen vitéz Laborczfy Rezső, a szövetség társelnöke kíséretével.

Debrecenből megjelent a vizsgán **Valgóczy István,** dr **Bókay Zoltán,** a Repülő Club agilis ügyvezető elnöke, **Grassel Herbert,** a Klub pénztárosa s még több más előkelőség.

A vendégeket dr **Stepper Károly** főoktató klubkapitány fogadta és üdvözölte. Jelentést tett vitéz **nagybányai Horthy István** szövetségi elnöknek, aki nagy örömét fejezte ki afelett hogy Debrecenbe jöhetett és főleg amiatt, mert elsőizben vehet részt a Repülő Club pilótavizsgáján.

Ezután elrendelték a vizsgát, amely kilenc órától déli félkettő óráig tartott. Nagyon alapos és mindenre kiterjedő munkát kellett az ifjú jelölteknek végezniök. Mindegyik bámulatra méltó módon teljesítette feladatait, nagyszerű kiképzésről és tudásról tettek bizonyságot. Természetesen a vizsgán minden jelölt már teljesen egyedül repült. A repülés gyakorlati vizsgáját három gépen végezték, különféle feladatokat kaptak, amelyeket a bizottság előtt végre kellett hajtaniok.

A gyakorlati részt elméleti vizsga követte és ez is **fényesen sikerült,** az ifjak kitűnő felkészültségről tettek bizonyságot. A vizsgát zárt gyakorlatok, majd díszmenet fejezte be.

Vitéz **nagybányai Horthy István szövetségi elnök gratulált a Repülő Club vezetőségének,** kiképzőjének a szép eredményhez. A húsz debreceni új pilóta szeptember 27-én a budaőrsi repülőtéren bizottság előtt bemutató repülést fog végezni.

Csősz László karnagy beszél a János vitéz előadásáról

Nagyarányú érdeklődés nyilvánul meg a Szenczi Molnár Énekkar által a Csokonai Szinházban szombaton és vasárnap rendezendő „János vitéz“ daljáték előadása iránt. Alkalmunk volt beszélgetést folytatni **Csősz László**val, a kiváló karnaggyal, ki az előadással kapcsolatban a következőket mondotta:

— A debreceni ref. egyház kebelében müködő Szenczi Molnár Ének- és Zenekari Egyesület öt évvel ezelőtt azzal a céllal alakult meg, hogy a protestáns egyházzene mellett mindenkor hirdetője lesz az igazi, őstalajból kisarjadó magyar zenének. Igy jutottunk el a „János vitéz“ gyönyörü muzsikájához azzal a céllal — mint egyik legkiválóbb magyar zenei alkotáshoz, — hogy azt a közönség elé vigyük. Az említett műnek minden tömeg éneke énekkarra írt kórusmű, tehát a darab bemutatása így kórus feladat is. Az egyesületünk megerősített kórusa e feladatot, megítélésem szerint nagyszerüen, sőt egyenesen megkapóan oldja meg s a magam részéről természetesen nagyon boldog vagyok, hogy vezényletem alatt kerül a debreceni közönség elé a zeneileg hiánytalan „János vitéz“.

— A szereplőkre vonatkozóan már beszélt a darab prózai rendezője: **Frimmer Pál.** Bemutatta tehát őket a közönségnek. Én a magam részéről csak annyit jegyzek meg a szereplőkkel kapcsolatban, hogy ezen az előadáson több nagyon szép reményekre jogosító tehetségekkel, sőt kiforrott művészekkel fog találkozni a debreceni közönség.

— Az előadás rendezésének komoly és nagy feladata **Frimmer Pál** vállain nyugszik. Ketten álmodtunk éveken át arról, hogy egyszer közös munkával a közönség elé vigyük a „János vitéz“-t. Ő is rajongója a műnek, akárcsak jómagam. Meg kell még emlékeznem zenei csendestársamról, végül, de nem utolsósorban **Szigethy Gyula** főiskolai zenetanárról, akivel együtt a Szenczi Molnár Egyesület zenei vezetését ellátjuk. El kell árulnom, hogy csakis az ő odaadó munkáikodásával sikerült gördülékenyen megoldani az előkészület hatalmas munkáját. Szólnom kell a kiváló katonazenekaron kivül **Szendy Tihamér** hegedűművészről, aki a koncertmesteri igen igényes posztot látja el a zenekarban kifogástalanul, valamint **Jakucs István** kollégiumi igazgatóval az élen **Magyari Kálmán, Seprődy László** főgimnáziumi tanárokról, akik sok elfoglaltságuk mellett is találtak módot arra, hogy részvételükkel impozánsabbá tegyék a „János vitéz“ előadását. Nevezetteken kivül játszanak még a zenekarban dr **Fazakas Sándor, Agárdy Lajos, Berendy Béla, Györffy Albert, Kéry Sándor, Butz Béla,** akik valamennyien kollégiumi diákok voltak.

Végezetül még elárulom azt is, hogy a **„János vitéz“-t eredetileg szabadtéri előadás keretében szerettem volna megoldani.** Ezzel akartam bebizonyitani, hogy össze lehet hozni Debrecenben egy olyan együttest, amely együttessel produkálható szabadtéri előadás úgy, hogy az valóban minden vonatkozásában debreceni. Az álmok sajnos nem mindég válnak valóra. No de, ami késik, még nem múlik.

A magyar szellem alapvető vonásai a nemzeti függetlenség és szabadságszeretet

Érdekes beszédek a Pázmány Péter egyetem megnyitásán

Budapest, szeptember 20. Tegnap hagyományos fénnyel, ünnepi keretek között nyitották meg a **Pázmány Péter Tudomány Egyetem** központi épületének aulájában az idei tanévet.

Az egyetem aulájában kezdődött a tanévet nyitó ünnepség, amelyen az új rektort és az egyetemi tanács új tagjait is beiktatták. Az aulában megjelent díszes közönséget az Egyetemi Énekkarok által előadott Magyar Hiszekegy után dr **Verebély Tibor** lelépő rektor üdvözölte, megnyitó beszédében hangoztatva, hogy a mai időkben **fajunk fennmaradását csak a teljes egyetértés és kölcsönös bizalom biztosithatja.** Majd beszámolt az elmúlt tanév főbb eseményeiről és meleg köszöntő szavak kiséretében adta át a rektori jelvényeket az új rektornak dr **Domanovszky Sándornak.**

Dr **Domanovszky Sándor** az új rektor tartotta meg ezután székfoglalóját, amelyben a nemzeti szellemről beszélt, megvilágítva annak társadalmi kihatásait és jellemző sajátságait. A magyar **nemzeti szellem szentistváni alkotás,** amelynek alapvető vonásai a kereszténység vallásosság és önfeláldozó harcos életmód voltak, továbbá a nemzeti **függetlenség és szabadságszeretet,** — alapja pedig a **magyar kultúra,** amelynek ápolása vezet a **nemzeti nagysághoz.**

A nagyhatású előadás után dr **Szentpétery Imre** bölcsészetkari dékán mondotta el megnyitó beszédét, melyben áldozatos munkára hivta fel az ifjúságot.

Letartóztatták az eperjesi magyarság vezetőjét

Eperjesről jelentik: Dr Szepesházy Bertalant, az eperjesi Egyesült Magyar Párt pártvezetőségi tagját, az ottani magyarság vezetőjét, a szlovák hatóságok letartóztatták és Illavára szállították. A letartóztatás oka ismeretlen. — (MTI.)

Róma, szept. 20. A Messaggero budapsti tudósítója szerint Magyarországon nagy érdeklődéssel figyelik a Szlovákiában folyó eseményeket. A szlovák állam belső helyztéről és a magyar kisebbség ellen folyó politikájáról szóló hírek bizonyos aggodalmat keltenek amagyar fővárosban.

Azt hiszik, hogy Tisoék, kihasználva azt a körülmenyt, hogy Németország védelme alatt állanak és hogy Németország figyelme most másfelé van elfoglalva, egyre nagyobb nyomást gyakorolnak a kisebbségekre. Az olasz tudósító egyébként rámutat arra, hogy a magyar hatóságok emberies módon fogadták a lengyel menekülteket. (MTI.)

— **Párizsi ítéletek.** Párizsból jelenti a Magyar Távirati Iroda: A párizsi büntetőtörvényszék több szigorú ítéletet hozott franciaellenes kijelentések, kommunista propaganda és felforgató röpcédulák terjesztése miatt. Egy munkást, ki nyilvánosan dicsérte a sztalinut akciót, tizenöthónapi börtönre és ezer frank pénzbírságra ítéltek. Kommunista röpíratok terjesztése miatt egy másik kembert 13 hónapi börtönre és ezer frank pénzbüntetésre ítéltek. Egy vasúti alkalmazottat, aki nemzeti szocialista karlendítéssel tüntetett és Hitlert éltette, 18 hónapra és ezer frank pénzbírságra ítéltek.

Véres harc fatolvajok és erdőőrök között a hosszupályi erdőben

A Hosszúpályiban történt véres verekedés ügy került szerdán délelőtt a debreceni törvényszéken dr Viszokay tanácsa elé. A vádlottak voltak Selber József és testvére: Selber András, akik a vád szerint a hosszúpályii erdőből egy fatörzset akartak kivágni, de Szele János és Szabó József erdőőrök megakadályozták őket a fatörzs elopásában. **Birkozásra került a sor és a fatolvajok lefogták az egyik erdőőrt és el akarták venni a puskáját is.** A nagy lármára többen elősiettek és ennek tudható be, hogy nagyobb baj nélkül ártalmatlanná tudták tenni a fatolvajokat.

A vádlottak, akik ellen hatósági közeg elleni erőszak miatt indult meg az eljárás, még nem kaptak ítéletet a szerdai napon, mert a bűnügyben szükséges újabb tanuk kihallgatása, mert a vád szerint a vádlottaknak bűntársaik is voltak. A tárgyalást elnapolták.

— Ha fáj a feje és szédül és teltséget bélizgalmat, gyomroégést, vértódulást, szorongást, vagy szivdobogást érez, igyék minél előbb egy pohár természetes **Ferenc József** keserűvizet, mert ez a gyomor és a belek működését hathatósan előmozdítja, a mérges bélgázok fejlődését csökkenti, az anyagcserét megélénkíti és a vérkeringést felfrissíti. Kérdezze meg orvosát!

39-esek ezredtörténete

kapható kiadóhivatalunk pénztáránál. 450 oldal: 42 vázlattal 24 harctéri fényképpel ára 5.— P.

HIREK

Szerkesztőség, kiadóhivatal és nyomda: Debrecen, József kir. herceg ucca 1. szám. Telefon nappal: 27-89. (3 mellékállomás), éjjel 27-89, 11-33. Előfizetési árak havonta 3.— pengő, negyedévenkint 9.— pengő, félévre 18.— pengő, egész évre 36.— pengő. Egyes szám ára hétköznap 12 fillér, vasárnap 24 fillér.

GYÓGYSZERTÁRAK éjjeli szolgálata 1939 évi szeptember 16-tól 23-ig: „Megváltó“ Piac ucca 18., telefon: 14-69. — **„Tisza“** Magoss György-tér 9. szám, telefon: 24-52. — **„II. Rákóczy“** Külsővásár-tér és Miklós u. sarok, telefon: 23-43. — **„Sztankay“** Szent Anna ucca 64. sz., telefon: 25-58. szám.

MENTŐK TELEFONSZÁMA: 04. RENDŐRSÉGI TELEFON: 20-45.

Itt az ősz

Szeptember 21-ét írunk. Hivatalosan az ősz kezdetę. Sárgulnak a levelek. Bár még a nap olykor ontja meleg sugarait, de a hajnalok s az esték hűvösek és gyakoribb a hűvös eső.

Az ősz új gondokat hoz a vékonyabb pénztárcájú családfők számára. A világ sok gondja-baja mellett talán ezt is észre lehet venni. Az új gond a téli tüzelő beszerzése. A mázsánként 4—4.60 pengős tüzifa bizony sok szegény család, sok szerényebb viszonyok között élő ember számára megfizethetetlen. Kárpátalja visszatérése a szent nemzeti álmok valóraválása mellett reményeket ébresztett, hogy lényegesen olcsóbb lesz a tüzifa. A debreceniek pedig reménykedtek, hogy a város is leszállítja következésképp az erdőiben termelt fát. A remények eddig nem váltak valóra. Kár!

— **Dr Kölcsey Sándor polgármester Budapestre utazott.** Kölcsey polgármester tegnap este Budapestre utazott, ahol városi ügyekben folytat tárgyalásokat a minisztériumokban.

— **Térzene a Déri téren.** Ma, csütörtökön, szeptember hó 21-én a honvédzenekar Somlai Ádám alhadnagy vezénylésével d. u. 5 órakor, 6 óráig a Déri téren térzenét tart a következő műsorral: Müller: „Fejérvári“ induló. Kálmán: „Cigányprimás“ keringő. Suppé: „Ünnepi nyitány“. Erkel: „Bánk bán“ c. op. ábránd. Strauss: „Ki esketett?“ dal a Cigánybáró c. operettből. b) Fucik: „Firenzei“ induló. nagy olasz műinduló. „Kliment: „Verdiana“ nagy opera egyveleg. Lambert: „Kis káplar“ induló.

— **Szeptember 23-án lesz az idei első doktorráavatás az egyetemen.** Az idei egyetemi tanév ünnepi megnyitója október első hetében lesz, de már több tanszéken megkezdődtek az előadások. Ebben a tanévben az első doktorráavatás szeptember 23-án délben 12 órakor, szombaton lesz az Egyetem díszermében, amikor is az új doktorokat már dr Hüttl Tivadar ezidei rektor magnifikusz fogja doktorrá avatni.

— **Németország nyerte a sakkolimpiászt,** amely augusztus 23-ika 16 európai és 11 amerikai ország részvételével folyt nagy küzdelem mellett.

— **A városi zeneiskolában** a beíratkozások délelőtt 9—1 óráig és délután 3—6 óráig. Bővebb felvilágosítás nyerhető a városi zeneiskola titkári hivatalában, naponta a fenti időben.

Az angol városokból zsúfolt vonatok viszik a gyermekeket „valahova vidékre“, ahol kisebb a légitámadás veszélye.

— **A Kálvinisták Templomegyesülete** szerdán délután Balogh Istvánné elnöklete alatt választmányi ülést tartott. A népes választmányi ülés előtt Csősz László polgári iskolai tanár ismertette a Szenczi Molnár Énekkar célkitűzéseit, közelebbről a szombat és vasárnap esti János vitéz előadásait. A Templomegyesület magáévá tette az ének- és zenekarnak ezt a nagy szereplését és tagjai körében akciót indít, hogy minél többen nézzék meg az előadást. Balogh Gyula dr kormányfőtanácsos főtitkár előterjesztette, hogy október hatodikán a Templomegyesület hitvédelmi gyűlést tart. A megnyitót dr Revész Imre püspök tartja, előadást pedig dr Vasady Béla egyetemi tanár. Október 27-én a Templomegyesület megkezdi a szokásos Kálvinház-teadélutánokat, amelyekre a szokásos módon háziasszonyokat kérnek fel. Vargha Lászlóné beszámolt arról a munkáról, — melyet már ismertettünk — amelyet végeztek a kávédélutánokon.

— **1,317.000 embert (aggokat, betegeket, gyerekeket) szállítottak el vidékre az evakuált angol nagyvárosokból.** Londonból 700.000 lakost, főleg gyerekeket vittek biztos helyre.

— **Vakmerő csinyt követett el** az észtországi Tallin kikötőjében internált „Orzel“ nevű lengyel tengeralattjáró. A lengyelek erőszakkal legyűrték az észt őrséget (egy ember meg is halt), majd a búvárhajó kiszökött a kikötőből. A parti ütegek zárótüze épp oly eredménytelen maradt, mint az üldözésre kiküldött észt hidroplánok és hadihajók munkája. A lengyel búvárhajó eltünt.

— **A lengyel hadifoglyokat a német gazdaságokban kívánják foglalkoztatni.** A gazda, aki hadifogoly munkaerőt kölcsönöz, köteles a fogoly élelmezéséről, ellátásáról gondoskodni, a szokásos helyi munkabér 60 százalékát fizetni.

— **Rémhírterjesztőt kísért Debrecenbe a csendőrség.** Tegnap este egyik hajdúmegyei községből őrizetbevett rémhírterjesztőt kísért a debreceni reidőrségre a csendőrség. A rémhírterjesztésért őrizetbe vett férfit kihallgatták, majd a kihallgatások befejezése után Budapestre szállítják, ahol tovább folytatják ellene az eljárást.

= **REPÜLŐ ASSZONYOK, bemutatta a Vigszínház ezt az érdekes, izgalmas, sokszor lélegzetelállítóan merész renülő képet. Érdekes, félelmes, jó, érdemes megnézni.**

Német tűzérek előnyomulása a felrobbantott hídon és úton keresztül

= **Bisothka István építőmester** tervező és építő irodáját Vár ucca 7. alá áthelyezte.

— **Veszedelmes betörőbandát tett ártalmatlanná** a budapesti rendőrség Flórián László üvegfúvó, Kolber Lénárt kereskedőségéd és Nagy Árpád villanyszerelő személyében kézrekerítették az óbudai sorozatos betörések tetteseit. Lakásukon **többezer pengőt, arany és ezüst ékszerek tömegét foglalta le a rendőrség.**

x **Dr László Erzsébet** közép- és keresk. iskolákra képesített tanár, német francia és angol nyelvtanítását megkezdte. Vörösmarty ucca 14. szám.

— **Kőszeg város kénytelen maga gazdálkodni, mert nem tudja bérbe adni földjeit.** A város 363 holdas szántóföldjére nem akadt bérlő. Érdekes jelenség, hogy a kőszegiek szinte teljesen felhagytak a mezőgazdálkodással, aminek azonban egyelőre nem tudják semmi magyarázatát adni.

IRÓGÉPEK JAVITÁSA **HURAY,** Iparkamara T: 17-93

— **A debreceni háztartási alkalmazottak „Márta Bibliaköre“,** vasárnap 24-én, délután három órakor a hármas hegyi iskolában műsorosdélutánt rendez. Indulás az epreskerti városi faraktár vasút állomásától, délután fél két órakor. Istentiszteletet Siposs Imre lelkész fog végezni. Előadást tart dr Boér Károlyné. Záróbeszédet mond Papp Vili SDG titkárnő. A háztartási alkalmazottak énekszámokkal, szavalatokkal és egy vallásos tárgyú előadással szerepelnek.

— **A vastagbél megbetegedéseinek kezelésben** a régóta bevált, tisztán természetes **Ferenc József** keserűvíz rendkivül enyhe, de mégis alapos hashajtó hatása következtében gyakran nagyon értékes szolgálatot tesz. Kérdezze meg orvosát!

— **Kitüntetett gazdasági cselédek.** A m. kir. földmivelésügyi miniszter Dóka János és Fekete József gazdasági cselédeket egy gazdaságban eltöltött hosszú, hűséges és becsületes szolgálatukért 80—80 pengő pénzjutalommal és elismerő oklevéllel tüntette ki. A pénzjutalom és elismerő oklevél ünnepélyes keretek között folyó évi szeptember hó 24-én, délelőtt fél 10 órakor Debrecen sz. kir. város mezőgazdasági bizottsága ülésén, a városháza kistanácstermében történik.

Több mázsa új
vegyes szögecsek 5—20 m/m-ig, anyás csavarok 0.5—1 collig, tengelyacélok — és öcska vas egytételben eladó. — Gépkocsi laktanya, Salétrom-utca.

— **Lelőtte a menyasszonyát** Pestszenterzsébeten Pálinkás Károly 26 éves iparossegéd. Bali Erzsébet a fiatal lány ingerülten viselkedett a fiatalemberrel szemben, mire az előkapta revolverét és rálőtt a lányra, majd mikor látta, hogy menyasszonya eszméletlenül terült el, kétszer magára lőtt. A lány meghalt, Pálinkást súlyos állapotban szállították kórházba.

„Se nevem, se hazám"

A bíróság felmentett egy debreceni lakost az okirathamisítás vádja alól, mert a vádlottnak nincs törvényes neve

Igen érdekes ügyben tárgyalt szerdán a debreceni törvényszéken a Viszokay-tanács. Egy 27 év körüli fiatalember került a vádlottak padjára okirathamisítás miatt.

Az ügyész szerint **Eperjesi** Györgynek mondotta magát a rendőrségen és egy lakhatási bizonylaton Eperjesi Györgynek is írta magát, noha **Epstein György a neve az ügyész szerint és zsidó vallású.**

A vádlott igen határozott hangon tiltakozot az ellen a vád ellen, hogy ő okiratot hamisított volna. Tagadta, hogy zsidó vallású lenne és Epstein György lenne a valódi neve. Vallomásából egy tragédia bontakozott ki a bíróság előtt. **A vádlott nem ismerte szüleit, a gyermekmenhelyen nevelkedett fel, mint teljesen árva gyermek.** A gyermekmenhelyről **Klein** Sámuel debreceni lakoshoz került ki tartásra. Ugy tekintették, mint zsidó vallású gyermeket és zsidó iskolába is járatták.

— Én mindig tiltakoztam az ellen, hogy zsidónak neveljenek — mondotta a vádlott —, nem is tudom, hogyan ragasztották rám az Epstein György nevet. Amikor elmultam 14 éves, elhagytam Klein Sámuelt és nem használtam az **Epstein** György nevet, hanem dolgoztam mint kifutó, majd mint kocsis, napszámos, hogy megkeressem a kenyeremet, de **Eperjesi** néven.

Elnök: Miért szerepelt Eperjesi György néven, hiszen ez nem a valódi neve?

— Az Epstein György sem a valódi nevem, senki sem tudja, hogy mi a törvényes nevem. En egy nagyon szerencsétlen ember vagyok. **Se nevem, se hazám és ezért folyton bajba kerülök.** Egyszer már öngyilkosságot kíséreltem meg, annyira elkeserítettek a dolgok. Azt mondják, hogy mint kisgyermek a nagyváradi menhelyen is voltam és Nagyvárad kiürítésekor hoztak el onnan és ezért az állampolgárságomat is vitássá tették. **Zsidónak is állítanak, pedig már az orvosszakértő is megállapította, hogy nem vagyok zsidó felekezethez tartozó.**

A bíróság a bizonyítási eljárás befejezése után **felmentette a vád alól a vádlottat, akinek nem lehet megállapítani a törvényes nevét, sem a vallását, származását.**

Megállapította a rendőrség a 28 tagu bűnszövetkezet bűnlajstromát

Tizezer pengő értéket lopkodtak össza a banda tagjai

A „Debreczen" beszámolt a rendőrségnek arról a bravuros munkájáról, mellyel Jánossy Mihály detektív többhetes nyomozása után leleplezték egy 28 tagú bűnszövetkezet tagjait.

A tettesek a Déli sor 4/b szám alatt levő Nyirbogdányi Petroleumgyár Rt. lerakatánál **200 literes motalkós hordókat,** továbbá 60—70 kilós, olajjal telt kannákat loptak el.. A gyanu csakhamar **Gombos Károly 35 éves napszámos, állásnélküli egyénre terelődött,** aki egyik szomszédos olajtelepen dolgozott és gyakran látták a Nyirbogdányi Rt. lerakata körül ólálkodni. Gombos Károlyt őrizetbevette Jánossy Mihály detektív és kihallgatása során beismerte, hogy Kalla István nevű 34 éves napszámos, Ghilányi ucca 9. szám alatti lakossal követte el az első lopást. Ezalkalommal Kalla a betonkerítés mellett levő faoszlopot kifeszítette és behatolt a telepre, míg Gombos a kerítésnél őrködött. A kihozott hordót, melyet a **két méter magas kerítésen át emeltek az uccára,** a közelben levő tengeriföldön rejtették el és másnap érte mentek s azt orgazdáiknak eladták. Ezután Gombos még háromszor hatolt be a telepre és olajos kannákat lopott, melyeket hasonló módon elrejtett s azokat kilenc orgazdánál értékesítették. A Nyirbogdányi Rt-nél elkövetett lopás összege meghaladja a másfélezer pengőt. Gombosékon kívül részt vett a lopásokban több fiataikorú is.

A lopásokkal összekapcsolódott **a Magyar Autóforgalmi Rt.** Déli sor 4. szám alatt levő üzemének **kárára elkövetett lopások sorozata** is, amennyiben az ezt elkövető nagyszámú és főleg fiatalkorúakból álló bűnszövetkezet tagjai közös helyen értékesítették **a lopott** holmikat **a** Nyirbogdányi Petróleumgyár Rt. tolvajaival. A Magyar Autóforgalmi Rt.-tól **több mint százhatvan szerszámot, értékes satukat, autórészeket, kereket és nagymennyiségű ócskavasat loptak el és ezeket 11 orgazdánál értékesítették.** Az orgazdák egyrésze tagadja bünösségét és azzal mentegetőzik, hogy nem tudta, hogy lopott tárgyakat kináltak részükre megvételre. Ezzel szemben **százakat érő szerszámokat pengőkért vettek meg,** ami magábanvéve gyanussá kellett, hogy tegye az eladókat.

Jánossy Mihály detektív, aki elismerést érdemlő körültekintéssel bravurosan végezte a nyomozást, a tegnapi napon befejezte a tettesek kihallgatását. Az ügyészségre átkísérik Gombos Károlyt, akinek nincsen lakása, míg a többi tettes ellen, akiknek bejelentett lakása van és nagyrészük fiatalkorú, folyik az eljárás.

A debreceni rendőrség bünügyi osztálya, mely Szabó Gyula rendőrtanácsos irányítása mellett egyik eredményes nyomozást a másik után bonyolítja le, őszinte elismerést érdemel azért az újabb bravuros fogásért, amivel egy hatalma, az egész várost behálózó bűnszövetkezetet leplezett le, melynek tagjai pár hónap alatt közel tízezer pengővel károsították meg a fosztogatott telepeket.

Anyakönyvi hírek

Születések: Gyarmati János gazdálkodó, Macs 66., leány Katalin. Kovács Gábor majoros, Perec dülő, leány Magdolna. Győrösi Sándor villamoskalauz, Lónyai ucca 30., fiú József. Szabó Sándor napszámos, Keresztesi ucca 7., fiú József. Balogh Lajos napszámos, Monostori út 7., leány Rozália. Pálóczi János napszámos, Kanális ucca 49. fiu Lajos. Alker András juhász, Püspökladány, fiú András. Hadházi Sándor fuvaros, Hajdúnánás, fiú László. Balogh András napszámos, Fancsovics u. 36., fiú Attila. Kiss András napszámos, Bánk 82., leány Mária. Kocsis Lajos napszámos, Nagyszalonta ucca 24., fiú István. Rónai László teherautófuvarozó, Miklós ucca 16., fiú István. Fodor Benjámin napszámos, Püspökladány, leány Mária. Gál János MÁV fékező, Lónyai ucca 19., leány Éva. Kiss András napszámos, Hódi Béla u. 21., fiú János. Tóth Kálmán MÁV pályaőr, Ondód 107. fiú Lajos.

Eljegyzések: Bereczki Imre MÁV fűtőházi munkás—Veszprémi Mária, Mák ucca 28. Bálint Lajos kereskedősegéd, József kir. herceg ucca 51.— Péderi Gizella, Nyil ucca 72. Kiss Gabor timársegéd, Teleki ucca 72.—Márkis Margit, Timár ucca 35. Urveczky János földműves—Sain Zsófia, Ferenc József út 63. Faragó Mihály egyetemi alkalmazott, Magyar ucca 16.—Balla Sára Margit, Honvéd ucca 58.

Házasságkötések: Erdei Imre napszámos, Kiss ucca 16.—Fehér Etelka ugyanott. Arkosy Sándor községi jegyző, Nagypalád—Nagy Katalin, Böszörményi út 45. Kovács Sándor napsz., Beliegelő 413—Kövári Margit ugyanott kéczán György segédápoló, Augusztaszanatórium—Bodnár Mária, Nagyszalonta ucca 11.

Halálozás: Bánhidi László ref. 1 napos, Hajdúböszörmény. Toldi József csizmadia, ref. 78 éves, Báthori u. 20. Özv. Tóth Jánosné ref. 74 éves, Nyilas u. 15. Hetey Geza urad. s. tiszt, ref. 31 éves, Tiborszállás. Szőke Gizella 15 hónapos g. kath. Hajdúdorog. Weisz György izr. 3 éves, Nyiregyháza. Dr Kovács István nyug. ezredorvos, róm. kath. 69 éves, Sárand. Szabó László ref. 8 hónapos. Záhony u. 5. Özv. Sándor Józsefné r. kath. 84 éves, Ferenc J. út 22-24. Horváth Mihály ny. MÁV s. tiszt, r. kath. 64 éves, Keleti sor 13 Kovács Ilona ref. 3 hónapos, Keresztes u. 24. Staub Sándor izr. 2 hónapos. Görbe u. 3. Makai Mihály gazdálkodó, ref. 56 éves, Faragó u. 11. Özv. Tainár Ferencné ref. 68 éves, Homok u. 50. Nagy Ferenc szegényházi ápolt. ref. 73 éves. Csonka Anna háztartásbeli, ref. 15 éves, Bökönyi. Katonka József ref. 64 éves, Gyöngyvirág u. 12. Bene Sándor őrvezető, ref. 24 éves, Földes. Varju Mária r. kath. 11 hónapos, Szoboszlai út. Abuczky János r. kath. 16 napos, Józsa. Fehér Ilona ref. 2 hónapos, gr Leningen u. 10. Koroknay Erzsébet ref. 2 éves. Balmazújváros. Feldmann Éva izr. 11 napos, Újfehértó. Hadadi Károly fm. ref. 64 éves, Dévai u. 50. Somogyi Béla ref. 10 hónapos. Olajütő 13.

— **Kinevezés.** Az igazságügyminiszter Hortobágyi István sajószentpéteri kir. járásbírósági kezelőt a hajdúszoboszlói kir. járásbírósághoz a 10. fizetési osztályba sorozott telekkönyvezetővé kinevezte.

A Fonciere közgyülése

A Fonciére Általános Biztosító Intézet a napokban tartotta meg 1938. üzletévre vonatkozó közgyülését vitéz gróf Takách-Tolvay József elnöklésével Az üzletévben az elemi- és életágazatok díjbevétele 15,925.076.97 pengőt tett ki, a biztonsági alapok 32,439.535.88 pengőre emelkedtek. Részvényenként a tavalyi osztalék folyósíttatik. Az újból megválasztásra kerülő felügyelőbizottság elnökévé dr Mikecz Károly m. kir. kormányfőtanácsos, tagjaivá dr Körmendy Ékes Lajos ny. főispán, dr Moldoványi Sándor ny. meghat. miniszter, m. kir. követ, Posselt József igazgató és vitéz Tar Antal vezérigazgató választattak meg. A közgyülést követő igazgatósági ülésen Obetkó Kálmán és Várgedő József aligazgatók igazgatókká, Botta Andor és Orszky Pál központi cégvezetőkké neveztettek ki.

= **Vattay Margit tánciskolájában** október elsején főiskolai hallgatók kolonja kezdődik. Kossuth ucca 11.

SPORT

Keleti amatőrmüsor szeptember 24. debreceni csoport: Debrecen DEAC—Karcagi Move: Farkas I. — Berettyóujfalu Bihari Turul—Derecskei Move: Joanovics. — Hajdúszoboszló HSE——Balmazujvárosi SC: Horényi. — Püspökladány: PMÁV—DVSC II.: dr Lengyel. — Hajdúböszörmény Move HTE—Debreceni dohánygyár DSE: Debreceni. — Felvidéki csoport: NSE—MTK: Bánsági. — Csapi SE—NyKISE: Nagy S. — Mátészalka MVTE—Ungvári KMSC: Piller. — Várpalánka: V. Turul—Ungvári AC II.: Ferenczi.

Az új játékvezetők igazolványa. A legutóbb vizsgázott új játékvezetők pályabelépő igazolványa megérkezett. Átvehető 1 pengő 50 fillér kiállítási díj ellenében az alszövetségnél, reggel 9—10 és este 7—8 óra között. Esedékes egyben az utolsó negyedévi tagdíj is, három pengő. Az igazolványba fényképet is hozzanak az új játékvezetők.

A Bocskai pihen vasárnap és nem sikerült az a terv, hogy mérkőzést előrehozzanak. Ellenben a DMTE-vel játszik barátságos mérkőzést vasárnap délután a Stadionban.

A DVSC Pereceesen játszik vasárnap. Valószínüleg kimarad a csapatból Gere, aki beteg, helyette Nagy Lajos áll készenlétben és visszakerül a csapatba Nagy Sándor is a balszélen.

A vasárnapi NBB mérkőzések közül Nyíregyházán a NyTVE—DiMÁVAG mérkőzést Dobrovolszky Ungvár, a beregszászi BETC—Losonci AFC mérkőzést Boross, Ungvár vezeti. A Rusj Sal. BTC mérkőzést Ungvárott pesti játékvezető vezeti.

Fintát és Titkos II-t a Bocskai, illetve Phöbus volt játékosát szerződteti a Hungária.

A kerületi női bajnoki s kerületi ifjúsági és senior váltófutóbajnoki verseny vasárnap délután félháromóra kezdettel lesz megtartva az egyetem sporttelepen.

Közgazdaság

TERMÉNYTŐZSDE

Határidőpiac:

Rozs októberre: 14.53, 14.56, zárlat 14.56—14.58. Márciusra 15.73, zárlat 15.73. P.

Tengeri szeptemberre: 18.80 P.

Készárúpiac:

Búza tiszavidéki 77 kg 19.75—19.95, 78 kg 19.95—20.15, 79 kg 20.15—20.35 80 kilós 20.25—20.45. — Felsőtiszai 77 kg 19.65—19.85, 78 kg 19.85—20.00 79 kg 20.05—20.20, 80 kk 20.15—20.30 rozs pestvidéki 14.05—14.15, rozs más 14.20—14.40, takarmányárpa elsőrendű 16.60—17.00, középminőségű 16.30—16.50, sörárpa kiváló 21.00—22.00, prima 19.50—20.50, sörárpa 19.—19.50, zab elsőrendű 19.10—19.40, középminőségű 18.85—19.05, tengeri 18.75—18.90, korpa 13.50—13.70, 8-as liszt 15.75—16.50 P mázsánként.

SERTÉSVÁSÁR

A szerdán tartott ferencvárosi sertésvásárra felhajtottak 1870 darab sertést s a vásári állományból angol hússertés felhajtás 1300 darab volt. Az irányzat lanyha volt. Árak: uradalmi zsírsertés páronkint 340 kilón felül 114—116 fillér, szedett sertés I. 107—110 fillér, III. 88—94 fillér, angol sonkasertés 92—98 fillér kilónként.

DEBRECENI TERMÉNY- ÉS TAKARMÁNYPIACI ÁRAK:

Búza mázsája 18.40—19.00 pengő, rozs 12.40—13.00 pengő, árpa 16.00—16.50 pengő, zab 17.50—18.00 pengő, tengeri ó szemes 17.20—17.50, tengeri csöves 8.50—9.60 pengő, lucerna 6.50—9.50 pengő, széna 5.50 pengő, tök 2.60 pengő, szalma 2.00—2.50 P.

Debreceni Helyi Vasút.
HIRDETMÉNY

Értesítjük a t. utazóközönséget, hogy a villamosvonatok menetrendjében folyó hó 21-től kezdve a következő változások lépnek hatályba :

I. MÁV pályaudvar—nagyerdei vonal Ezen a vonalon az 5 perces közlekedést 20 óra 05 percig tartjuk fenn. A később közlekedő kocsik indulási ideje : 1. MÁV pályaudvartól 20.15 órakor, 20.25, 20.35, 20.45, 20.55, 21.05, 21.15, 21.25, 21.35, 21.45, 22, 22.20, 22.40 órakor. — 2. Egyetemi klinikáktól : 20.35, 20.45, 20.55, 21.05, 21.15, 21.25, 21.35, 21.45, 21.55, 22.05, 22.20, 22.40, és 23 órakor.

II. Kossuth uccai vonal. Ezen a vonalon a 10 perces közlekedést 20.26 óráig tartjuk fenn. A később közlekedő kocsik indulási ideje : 1. Városházától 20.53, 21.23 és 21.53 órakor. 2. Vámháztól : 21.08, 21.38, 22.07 órakor.

III. Hatvan uccai vonal. Ezen a vonalon a 12 perces közlekedést 19.48 óráig tartjuk fenn. A később közlekedő kocsik indulási ideje : 1. Bikaszállodától 20.08, 20.18, 20.36, 21. 21.30 órakor. — 2. Baromvásártérről : 20.22, 20.32, 20.48, 21.12, 21.42 órakor.

IV. Csapó uccai vonal. Ezen a vonalon a jelenlegi menetrend változatlanul érvényben marad.

Az üzletigazgatóság.

HIRDETMÉNY. 43,217—1939 C. sz. A város elsőfokú közigazgatási hatósága értesíti a város érdekelt lakosságát, hogy az Országos Földbírtokrendező Bíróság által megváltási eljárás alá vont ingatlanok közül a korábban juttatott kimozdítása folytán az alábi ingatlanok üresedtek meg : 1. Friedländer Márton, Ebes 8. szám alatti ingatlanából megváltott 28.088/17—19. hrszámú 1 kat. hold területű ; 2. Debrecen sz. kir. város téglavetői ingatlanából megváltott 19,665/11 hrsz. 1 kat. hold ; és 3. Bleyer Mór, Bellegelő 13. szám alatti ingatlanából megváltott 14,465/5—6 hrszámú 1 kat. hold területű mezőgazdasági művelés céljait szolgáló ingatlan. A fenti ingatlanokra igényeiket a városi elsőfokú közigazgatási hatóság, földszint 40. számú szobájában a hivatalos órák alatt, 1939 október hó 8-ig terjedő idő alatt mindazok bejelenthetik, akik az 1920 XXXVI. tc. 2 paragrafusa szerint földhöz juttathatók és velük szemben kizáró okok nem forognak fenn. Az igénylő jelentkezése alkalmával hitelt érdemlően köteles igazolni a saját és családtagjai családi, vagyoni és kereseti viszonyait. Igazolni tartozik azt is, hogy az általa igényelt ingatlan megváltási árának 20 százalékát részére való juttatás esetén egy összegben és készpénzben megfizetni képes továbbá, hogy két évnél régebben esedékessé vált köztartozása terhén nyilvántartva nincsen. Igazolandó a jelentkezés alkalmával igénylő katonai kitüntetése, esetleg rokkantsága és annak foka is. Debrecen, 1939 szeptember hó. — **Debrecen sz. kir. város elsőfokú közigazgatási hatósága.**

Szücsmunkákat
átalakításokat jutányos árban készit
Jámbor szücs
Batthyányi u. 2. szám

HIRDETMÉNY. 43472/1939 C. szám. Közhirré tesszük, hogy ifj. Pozderka Mihály törökszentmiklósi lakos, aug. hó 26-án befogott egy kb másféléves pej kanca csikót. Az állat tulajdonosa Törökszentmiklós község előljáróságától átveheti. **Debrecen sz. kir. város elsőfokú közigazgatási hatósága.**

1 kg csodaszép őszi barack 20 dgr-os 58 fill.
Gődény csemegeüzlet
Csapó u. 7. Szilágyság mellett. Régi helyén

APRÓHIRDETÉSEK

Alkalmazást nyer férfi

Házmesterpár,
akinek a felesége rendesen takarít és mos, vasal, felvétetik, Honvédtemető ucca 6. szám. Jelentkezni délelőtt. 1235 vv.

Egy rendes,
idősebb házmester felvétetik, Bethlen ucca 51 15

Ügynököt
sorsjegy eladásra felvesz, Buray, Kossuth u. 8. szám. 10

Szilvaszedéshez
felvesz 14 évesnél idősebb ifjakat a városi kertészet faiskolája Böszörményi út 64. 8

Háztartási alkalmazott

Mindenesleány,
aki jól vikszel és jó bizonyítványa van, felvétetik. Honvédtemető u. 6., délelőtt. 1235 vv.

Alkalmazást nyer nő

Szobalány
felvétetik. jelentkezni Kossuth ucca 15., házmesternél. 1523 vv.

Jómegjelenésű
kiszolgálónő, lehetőleg gyakorlattal, étkezdébe azonnal beléphet. Bocskai étkező, Hatvan ucca 6. szám. 18

Ajánlat

Főnyereményhez
esélye van, holnap, ha 12 darab 1/8 sorsjegyhez felesen betársul. — „Főnyeremény" jeligére. 19

Grafológusnő
biztos analizist nyujt az érdeklődőknek, Széchenyi ucca 43. 1927

Gyermek-
és iskolai cipők legolcsóbban Ökrös saját-készítményű raktárából szerezhetők be. Sas u. 1 szám. 151 9 22

Ciánoztasson
bizalommal a „Csala" ciánozó vállalattal, Rákóczi ucca 9. szám, telefon : 14-27. 1131 11. 20

Boroshordók
minden nagyságban, s szürelő edények, dézsák nagy választékban Nyíl ucca 16. 1259 9. 22

Poloskairtást,
ciángázzal, lakások átvizsgálását felelősséggel vállalja, Kiss ciánozó vállalat, Kigyó ucca 5. 1134 11. 5

Bundát
és mindennemű szücsmunkát legszebben készit Katona Vilmos szücs, Simonffy ucca 2. 1949 10. 19.

Elhaltakat,
fénykép után, felelősséggel nagy, vászonolaj képben 25 pengőért részletre is megfestjük, Rákóczi ucca 19., festőműterem. 1996

Egyenruhák
kaphatók, bizományba vállalok, Tegdes szabó, püspöki palota, Déli-sarok. 2 10. 21

Kereslet

Veszek
bútort, zálogjegyet, varrógépet, irodaberendezést, mindenféle ingóságokat. Hívásra jövök. Csapó u. 16. sz. 707 9. 23.

Teljes ellátás

Kellemes lakás,
finom koszt a Hungária panzióban, **szobák napokra és hónapszámra,** Ferenc József út 59. szám. Telefon : 23-39 szám. 800 vv

Diákot keres

Diákfiúnak
lakást és ellátást adok, nagyon szép szobában. Fodor, Arany János u. 15. szám. 4

Autó, motor, kerékpár

Üzemképes
négyszemélyes Ford autó eladó 250 pengőért Megtekinthető Pétertia 48. Tóthnénál. 1991 vv.

Tüzelő anyagok

Retorta-
faszén megérkezett. — Kapható : Grünfeldnél, Hatvan ucca 21. szám. Telefon : 29-82. 77 1. 3.

Tűzifát-szenet
vásároljon legolcsóbb napiáron Vágó József tüzifa-szénkereskedőnél „Margit fürdő" mellett. Telefon 10-24. 1080 vv

Hangszer

Jóhangú
használt pianinót megvételre keresek. Cím a kiadóban. 1998

Bútor

Eladó
bőrgarnitúra, keveset használt, Hajdúböszörményben, II. Rákóczi Ferenc ucca 28. 1995

Egy hálószoba,
bútor eladó. Honvéd u. 43. sz. 2 ajtó. 20

Hálószobabútor
és előszobaszekrény elutazás miatt eladó. Rothermere ucca 38. 12

Háló
tölgyfa, tiszta fodrászlóca, kárpitozott ebédlő Cegléd ucca 14. 2000

Vegyes

Kenyérhulladék
nagyobb mennyiségben olcsón eladó, élelmező raktár, Hajnal ucca 4. 1

Üzlet, műhely, raktárhelyiség

Üzlethelyiségek
Szent Anna és Varga ucca sarokbérházban kiadók. Értekezni lehet Miklós ucca 1., ügyvédi iroda. 22

Egy nagy
góré kiadó, Cegléd ucca 4. szám. 17

Kiadó lakás egyszobás

Kiadó
ötméteres szoba, konyha, éléskamara, pad, s fáskamara, pincehasználattal, gyermektelen párnak, október 1-ére Árpád-tér 46. 3

Kiadó lakás háromszobás

Kiadó háromszobás városi lakások.
Simonffy ucca 2. számu bérház II. emeletén, azonnalra. Ferenc József út 26—28. számú bérházban II. em. 11 sz. október elsejére. Felvilágosítás : városháza I. emelet 37. számú szobában. 6

Kiadó lakás nagyobb

Négyszobás
emeleti modern lakás, parkettes, november hó elsejére kiadó. Károly Ferenc József út 23. sz. Megtekinthető délelőtt 10—12 óráig, délután 3—5 óráig. 1757 vv

Lakást keres

Olasz úricsalád
keres kellő komfortos szobát, konyha- és fürdőszoba használattal. Telefon : 12-04, délelőtt 10—1 óráig és délután 4—6 óráig Hatvan ucca 1. emelet, olasz intézet. 23

Vidéki
intelligens házaspár, 2, vagy 3 szobás bútorozott lakást keres, ahol könnyebb háztartást is vezethet. „Orvos" cimre kérek ajánlatot a kiadóba. 1999

Butorozott szoba

Bútorozott
szoba kiadó, Szappanos ucca 18. 9

Nagyon
szépen bútorozott, nem különbejáratú szoba, s esetleg teljes ellátással kiadó. Arany János u. 15. sz. Fodor. 5

Ingóságvétel

Folytonégő
kályhát, lehetőleg két aknásat keresek. Ajánlatokat ármegjelöléssel „Folytonégő" jeligére a kiadóba kérek. 1234

Zálogcédulát
látcsöveket, alpakka étkészleteket, s régi bútorokat, régiségeket, a legmagasabb áron vásárol **Ingóságközvetitő,** ref. püspöki palota telefon : 11-99

Jóállapotban
levő Wertheimkasszát vennék. Fülöp, Wesselényi ucca 121. 1997

500 ccm-es
Puch motorkerékpár, oldalkocsival, kivételes alkalmi áron eladó. — **Szoboszlay,** Széchenyi ucca 24. 1216 vv

Ingóság eladás

Négyezer darab
használt hódfarkú cserép eladó. Sipos, Csapó ucca 23. 1992

Több mázsa új,
vegyes szögecsek, 5—20 mm-ig, anyáscsavarok 0.5—1 colig, tengelyacélok és ócska vas egy tételben eladó. — Gépkocsi laktanya, Salétrom ucca. 21

Gazdasági eszközök

Boroshordó
eladó, kisebb-nagyobb Cegléd ucca 22. 1020

Eladó ház

Példátlanul
olcsó háromszobás télilakás, díszparkkal, gyümölcsössel, Horthy út mellett, Andrássy 8. 1985

Házat,
földet, szőlőt, házhelyet mindenféle ingatlant a legolcsóbban vásárolhat Nagy Sándor ingatlanirodájában, Csapó u. 27. szám. 797 10. 30

Két szoba,
mellékhelyiségekből álló új ház, 735 négyszögöl gyümölcsössel eladó. István út 35. 14

Boldogfalva 12
ház eladó. Érdeklődni Gavallér iroda, Svetitspalota. 13

Eladó föld

Eladó
Hajdúszoboszlón a Déli Tilalmason 54 kat hold príma tanyásföld. Értekezni: Czeglédy Lajos, Hajdúszoboszló, Rákóczi utca 74. 591 vv

Fancsika 46. sz.
hold. Fancsika 46. sz. tanyásbirtok 25 kat. h. eladó. Szilágyi Sándor, Pereces ucca 26. 1628 9. 22

Öt hold
gyümölcsös, épülettel, állomás mellett (esetleg darabban is) eladó. Lócsei, Rákosi Jenő u. 8. 1834 10 7

Eladó állatok

Prima,
zsírsertés eladó. Nyilas-telep, Emerich ucca 4. 16

Szerkesztésért felelős: PÁLFI JÓZSEF
Kiadásért felelős: IFJ. SZIGETHY GYULA igazgató
Kiadja és nyomja a TISZÁNTÚLI KÖNYV- és LAPKIADÓ RÉSZVÉNYTÁRSASÁG
Felelős nyomdavezető: SZIGETHY KÁROLY